

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 17 grudnia 2020 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Obywatelstwo Unii Europejskiej – Artykuły 18 i 21 TFUE – Ekstradycja obywatela Unii do państwa trzeciego – Osoba, która nabyła obywatelstwo Unii po przeniesieniu ośrodka interesów życiowych do wezwanego państwa członkowskiego – Zakres stosowania prawa Unii – Zakaz ekstradycji stosowany wyłącznie do obywateli krajowych – Ograniczenie swobodnego przepływu osób – Uzasadnienie oparte na zapobieganiu bezkarności – Proporcjonalność – Informowanie państwa członkowskiego, którego obywatelem jest osoba poszukiwana – Spoczywający na wezwanym państwie członkowskim i państwie członkowskim pochodzenia obowiązek zwrócenia się do wzywającego państwa trzeciego o przekazanie akt postępowania karnego – Brak

W sprawie C-398/19

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Kammergericht Berlin (wyższy sąd krajowy w Berlinie, Niemcy) postanowieniem z dnia 14 maja 2019 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 23 maja 2019 r., w postępowaniu dotyczącym ekstradycji

BY

przy udziale:

Generalstaatsanwaltschaft Berlin,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes, R. Silva de Lapuerta, wiceprezes, J.-C. Bonichot, M. Vilaras, E. Regan, M. Ilešič, L. Bay Larsen, A. Kumin i N. Wahl, prezesi izb, S. Rodin, F. Biltgen, K. Jürimäe (sprawozdawczyni), C. Lycourgos, I. Jarukaitis i N. Jääskinen, sędziowie,

rzecznik generalny: G. Hogan,

sekretarz: D. Dittert, kierownik wydziału,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 16 czerwca 2020 r.,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu BY – K. Peters, Rechtsanwalt,
- w imieniu rządu niemieckiego – J. Möller, M. Hellmann, R. Kanitz, F. Halabi i A. Berg, w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: niemiecki.

- w imieniu Irlandii – M. Browne, G. Hodge, J. Quaney i A. Joyce, działający w charakterze pełnomocników, wspierani przez M. Gray, SC,
 - w imieniu rządu greckiego – V. Karra, A. Magrippi i E. Tsaousi, w charakterze pełnomocników,
 - w imieniu rządu łotewskiego – I. Kucina, V. Soņeca i L. Juškeviča, w charakterze pełnomocników,
 - w imieniu rządu węgierskiego – M.Z. Fehér i R. Kissné Berta, w charakterze pełnomocników,
 - w imieniu rządu austriackiego – J. Schmoll i M. Augustin, w charakterze pełnomocników,
 - w imieniu rządu polskiego – B. Majczyna, w charakterze pełnomocnika,
 - w imieniu rządu rumuńskiego – L. Lițu, S.-A. Purza i C.-R. Canțăr, w charakterze pełnomocników,
 - w imieniu Komisji Europejskiej – S. Grünheid i R. Troosters, w charakterze pełnomocników,
- po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 24 września 2020 r.,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 18 i 21 TFUE oraz wyroku z dnia 6 września 2016 r., Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630).
- 2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach wniosku o ekstradycję skierowanego przez organy ukraińskie do organów niemieckich w odniesieniu do BY, obywatela ukraińskiego i rumuńskiego, w celu przeprowadzenia postępowania karnego.

Ramy prawne

Europejska konwencja o ekstradycji

- 3 Artykuł 1 Europejskiej konwencji o ekstradycji, sporządzonej w Paryżu w dniu 13 grudnia 1957 r. (zwanej dalej „Europejską konwencją o ekstradycji”) stanowi:

„Umawiające się [s]trony zobowiązują się do wzajemnego wydawania, zgodnie z postanowieniami i na warunkach określonych w niniejszej konwencji, wszystkich osób ściganych za popełnienie przestępstwa albo poszukiwanych w celu wykonania kary lub środka zabezpieczającego, orzeczonych przez właściwe organy [s]trony wzywającej”.
- 4 Artykuł 6 tej konwencji, zatytułowany „Wydanie własnych obywateli”, przewiduje:

„1. a) Każda z [u]mawiających się [s]tron ma prawo do odmowy wydania własnych obywateli;

b) Każda z [u]mawiających się [s]tron może, w drodze oświadczenia złożonego w chwili podpisania albo składania dokumentu ratyfikacyjnego lub przystąpienia, określić, w zakresie jej dotyczącym, znaczenie pojęcia »obywatele« w rozumieniu niniejszej konwencji;

c) Obywatelstwo osoby określa się w chwili podejmowania decyzji o wydaniu [...].

2. Jeżeli [s]trona wezwana odmówi wydania własnego obywatela, powinna ona na wniosek [s]trony wzywającej przekazać sprawę właściwym organom w celu wszczęcia, w stosownych wypadkach, postępowania karnego. W tym celu przekazuje się bezpłatnie akta, informacje i przedmioty pozostające w związku z przestępstwem w drodze przewidzianej w artykule 12 ustęp 1. Stronę wzywającą zawiadamia się o sposobie załatwienia jej wniosku”.

5 Zgodnie z art. 12 ust. 2 wspomnianej konwencji:

„Do wniosku dołącza się:

- a) oryginał lub uwierzytelniony odpis podlegającego wykonaniu orzeczenia skazującego lub o zastosowaniu środka zabezpieczającego albo innego dokumentu mającego taką samą moc prawną, wydanego w formie określonej przez prawo [s]trony wzywającej;
- b) opis czynów faktycznych, w związku z którymi wnioskuje się o wydanie. Czas i miejsce popełnienia czynów, ich kwalifikacja prawna oraz wskazanie przepisów prawnych mających zastosowanie powinny być podane możliwie dokładnie; oraz
- c) kopię przepisów prawnych mających zastosowanie lub, jeżeli nie jest to możliwe, oświadczenie na temat prawa mającego zastosowanie, jak również możliwie dokładne dane osoby, której wydania żąda się, oraz wszelkie inne informacje pomocne dla ustalenia jej tożsamości i obywatelstwa”.

6 Republika Federalna Niemiec złożyła oświadczenie w rozumieniu art. 6 Europejskiej konwencji o ekstradycji (zwane dalej „oświadczeniem”) o następującej treści:

„Ekstradycja obywateli niemieckich z Republiki Federalnej Niemiec do innego kraju jest zakazana na mocy art. 16 ust. 2 zdanie pierwsze [Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (ustawy zasadniczej Republiki Federalnej Niemiec) z dnia 23 maja 1949 r. (BGBl 1949 I, s. 1)] i w konsekwencji należy odmówić jej dokonania we wszystkich przypadkach.

Termin »obywatele« w rozumieniu art. 6 ust. 1 lit. b) Europejskiej konwencji o ekstradycji obejmuje wszystkich Niemców w rozumieniu art. 116 ust. 1 ustawy zasadniczej Republiki Federalnej Niemiec”.

Decyzja ramowa 2002/584/WSiSW

7 Decyzja ramowa Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. 2002, L 190, s. 1) przewiduje w art. 1 ust. 1 i 2:

„1. Europejski nakaz aresztowania stanowi decyzję sądową wydaną przez państwo członkowskie w celu aresztowania i przekazania przez inne państwo członkowskie osoby, której dotyczy wniosek, w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego.

2. Państwa członkowskie wykonują każdy europejski nakaz aresztowania w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej”.

Prawo niemieckie

Ustawa zasadnicza Republiki Federalnej Niemiec

- 8 Artykuł 16 ust. 2 ustawy zasadniczej Republiki Federalnej Niemiec stanowi:

„Żaden Niemiec nie może być wydany innemu państwu. W drodze ustawy mogą zostać ustalone odmienne zasady wydania do jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej lub międzynarodowego trybunału, o ile zostaną zachowane zasady państwa prawnego”.

Kodeks karny

- 9 Paragraf 7 Strafgesetzbuch (kodeksu karnego), w brzmieniu mającym zastosowanie do sprawy w postępowaniu głównym, stanowi:

„(1) Niemieckie prawo karne ma zastosowanie do czynów popełnionych za granicą wobec Niemca, jeżeli czyn w miejscu jego popełnienia zagrożony jest karą lub miejsce popełnienia czynu nie podlega żadnej jurysdykcji karnej.

(2) W wypadku innych czynów zabronionych popełnionych za granicą niemieckie prawo karne ma zastosowanie, jeżeli czyn w miejscu jego popełnienia zagrożony jest karą lub jeżeli miejsce popełnienia czynu nie podlega żadnej jurysdykcji karnej, a sprawca

1. w momencie popełnienia czynu był Niemcem lub został Niemcem po popełnieniu czynu, lub
2. w momencie popełnienia czynu był cudzoziemcem, znajdował się w kraju i chociaż ustawa o ekstradycji dopuszczałaby jego wydanie ze względu na rodzaj popełnionego czynu, nie zostaje wydany, ponieważ nie złożono wniosku o ekstradycję w odpowiednim terminie lub odmówiono ekstradycji, lub ekstradycja nie może zostać wykonana”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 10 BY jest obywatelem ukraińskim i rumuńskim. Urodził się na Ukrainie i mieszkał w tym państwie do czasu przeprowadzki do Niemiec, która miała miejsce w 2012 r. W 2014 r. uzyskał on na swój wniosek obywatelstwo rumuńskie z uwagi na fakt, że jest potomkiem dawnych obywateli Rumunii mieszkających na rumuńskiej ówczesznie Bukowinie. Nigdy nie mieszkał w Rumunii.
- 11 W dniu 15 marca 2016 r. na podstawie wydanego przez sąd ukraiński postanowienia o tymczasowym aresztowaniu prokuratura generalna Ukrainy złożyła formalny wniosek o ekstradycję BY w celu przeprowadzenia postępowania karnego w związku ze sprzeniewierzeniem środków pieniężnych ukraińskiego przedsiębiorstwa państwowego. Wniosek ten został przekazany Republice Federalnej Niemiec za pośrednictwem ukraińskiego ministerstwa sprawiedliwości.
- 12 W dniu 26 lipca 2016 r. BY został tymczasowo zatrzymany. Postanowieniem z dnia 1 sierpnia 2016 r. wydanym przez sąd odsyłający, Kammergericht Berlin (wyższy sąd krajowy w Berlinie, Niemcy), BY został umieszczony w areszcie ekstradycyjnym. W dniu 2 grudnia 2016 r., po złożeniu zabezpieczenia, BY skorzystał z warunkowego środka w postaci zwolnienia z aresztu zgodnie z postanowieniem tego sądu z dnia 28 listopada 2016 r.
- 13 W międzyczasie pismem z dnia 9 listopada 2016 r., do którego dołączono wskazane w poprzednim punkcie postanowienie z dnia 1 sierpnia 2016 r., Generalstaatsanwaltschaft Berlin (prokuratura generalna w Berlinie, Niemcy) powiadomiła rumuńskie ministerstwo sprawiedliwości o wniosku

o ekstradycję i zapytała, czy organy rumuńskie zamierzają przejąć prowadzenie postępowania karnego przeciwko BY jako obywatelowi rumuńskiemu, który popełnił czyny zabronione za granicą. Pismem z dnia 22 listopada 2016 r. ministerstwo to odpowiedziało, że organy rumuńskie mogą zdecydować o przejęciu prowadzenia postępowania karnego wyłącznie na wniosek organów ukraińskich. W następstwie pisma z dnia 2 stycznia 2017 r., za pośrednictwem którego prokuratura generalna w Berlinie zmierzała do ustalenia uzupełniająco, czy rumuńskie prawo karne zezwala na prowadzenie takiego postępowania karnego za rozpatrywane czyny, wspomniane ministerstwo odpowiedziało w dniu 15 marca 2017 r., że wydanie krajowego postanowienia o tymczasowym aresztowaniu, jako warunek wydania europejskiego nakazu aresztowania, jest uzależnione od wystarczającego dowodu winy osoby ściganej, i zwróciło się do prokuratury generalnej w Berlinie o dostarczenie mu przekazanych jej przez organy ukraińskie dokumentów i kopii dowodów dotyczących czynów zarzucanych BY.

- 14 Sąd odsyłający wskazuje, że według niego z odpowiedzi tej wypływa wniosek, iż prawo rumuńskie co do zasady umożliwia prowadzenie postępowania karnego przeciwko obywatelowi rumuńskiemu w związku z czynami popełnionymi za granicą.
- 15 Zdaniem tego sądu ekstradycja BY na Ukrainę jest zgodna z prawem, lecz na przeszkodzie tej ekstradycji może stać wyrok z dnia 6 września 2016 r., Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630), jako że rumuńskie organy sądowe formalnie nie orzekły w przedmiocie ewentualnego wydania europejskiego nakazu aresztowania. Wspomniany sąd uściśla, że o ile Republika Federalna Niemiec odmawia ekstradycji własnych obywateli, o tyle nie istnieje żaden zakaz ekstradycji obywateli innych państw członkowskich. Sąd ten zastanawia się jednak nad konsekwencjami tego wyroku dla rozstrzygnięcia zawisłej przed nim sprawy ze względu na szczególne dla niej okoliczności, różniące się od okoliczności sprawy, w której zapadł wspomniany wyrok.
- 16 W pierwszej kolejności sąd odsyłający wskazuje, że BY osiedlił się w Niemczech w chwili, gdy posiadał tylko obywatelstwo ukraińskie, a obywatelstwo rumuńskie nabył dopiero później. Pobyt BY w Niemczech nie jest zatem objęty zakresem wykonywania prawa przysługującego mu na podstawie art. 21 ust. 1 TFUE. Powstaje zatem pytanie, czy zasady sformułowane przez Trybunał w wyroku z dnia 6 września 2016 r., Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630), mają zastosowanie do sytuacji BY.
- 17 W drugiej kolejności sąd odsyłający wskazuje na praktyczną trudność stosowania zasad wynikających z tego wyroku. Zauważa on, że rumuńskie organy sądowe mogą orzec w przedmiocie celowości prowadzenia przez nie postępowania karnego przeciwko BY, tylko jeśli dysponują obciążającymi go dowodami. Zgodnie zaś z art. 12 ust. 2 Europejskiej konwencji o ekstradycji takie dowody nie wchodzą w skład elementów towarzyszących wnioskowi o ekstradycję, wobec czego wezwane państwo członkowskie nie może ich przekazać tym organom. W każdym razie przekazanie wspomnianych dowodów państwu członkowskiemu, którego obywatelem jest osoba poszukiwana, mogłoby, podobnie jak w przypadku pełnego wniosku o ekstradycję, podlegać wyłącznie suwerennej decyzji wzywającego państwa trzeciego.
- 18 Sąd odsyłający zastanawia się zatem, czy organy państwa członkowskiego, którego obywatelem jest osoba poszukiwana, powiadomione o wniosku o ekstradycję przez wezwane państwo członkowskie, są zobowiązane zwrócić się do wzywającego państwa trzeciego o przekazanie akt postępowania karnego, aby móc dokonać oceny możliwości przejęcia prowadzenia postępowania karnego. Taki wniosek mógłby skutkować znacznymi, trudnymi do uzasadnienia opóźnieniami. W praktyce równie trudno byłoby wymagać, aby wezwane państwo członkowskie zwróciło się do państwa trzeciego o skierowanie do państwa członkowskiego, którego obywatelem jest osoba poszukiwana, wniosku mającego na celu przejęcie prowadzenia tego postępowania karnego przez to ostatnie państwo.
- 19 W trzeciej kolejności sąd odsyłający wyjaśnia, że niemieckie prawo karne przewiduje w § 7 ust. 2 kodeksu karnego pomocniczą właściwość w zakresie ścigania czynów popełnionych za granicą w przypadku braku ekstradycji, w tym cudzoziemców. Sąd odsyłający zastanawia się, czy w celu

dochowania zasady niedyskryminacji określonej w art. 18 TFUE należy zastosować to postanowienie i uznać ekstradycję obywatela Unii za niezgodną z prawem. Według tego sądu takie podejście zagroziłoby jednak skuteczności ścigania karnego.

- 20 Po pierwsze, gdyby bowiem na podstawie tej właściwości pomocniczej ekstradycja obywatela Unii była od początku niezgodna z prawem, wydanie postanowienia o tymczasowym aresztowaniu w celu ekstradycji, a tym samym umieszczenie zainteresowanego w areszcie ekstradycyjnym, nie byłoby możliwe na podstawie innego przepisu prawa niemieckiego. Po drugie, krajowe postanowienie o tymczasowym aresztowaniu może zostać wydane w Niemczech wyłącznie na podstawie poważnych przesłanek winy, których istnienie można by potwierdzić dopiero po analizie dowodów obciążających osobę poszukiwaną. Aby uzyskać te dowody, niemieckie organy musiałyby zaoferować wzywającemu państwu trzeciemu przejęcie przez te organy prowadzenia postępowania karnego lub też skłonić państwo trzecie do wystąpienia z takim wnioskiem, co skutkowałoby dalszymi opóźnieniami.
- 21 W tych okolicznościach Kammergericht Berlin (wyższy sąd krajowy w Berlinie) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy zasady dotyczące stosowania art. 18 i 21 TFUE, określone w wyroku Trybunału [...] z dnia 6 września 2016 r., [Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630)], obowiązują w przypadku wniosku o ekstradycję obywatela Unii złożonego przez państwo trzecie również wtedy, gdy ścigany przeniósł ośrodek interesów życiowych do państwa członkowskiego, do którego skierowano wniosek, w momencie, kiedy nie był jeszcze obywatelem Unii?
- 2) Czy na podstawie wyroku [...] z dnia 6 września 2016 r., [Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630)], państwo członkowskie pochodzenia, poinformowane o wniosku o ekstradycję, jest zobowiązane zwrócić się do wnioskującego państwa trzeciego o przekazanie akt w celu zbadania możliwości przejęcia prowadzenia postępowania karnego?
- 3) Czy państwo członkowskie, do którego państwo trzecie wystąpiło z wnioskiem o ekstradycję obywatela Unii, na podstawie wyroku [...] z dnia 6 września 2016 r., [Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630)], jest zobowiązane do tego, by odmówić ekstradycji i samemu przejąć prowadzenie postępowania karnego, jeżeli prawo krajowe tego państwa członkowskiego przewiduje taką możliwość?”.

W przedmiocie właściwości Trybunału

- 22 Irlandia podnosi brak właściwości Trybunału do rozpoznania rozpatrywanego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym. Podnosi ona, że sytuacja prawna obywatela Unii jest objęta zakresem stosowania prawa Unii tylko wtedy, gdy obywatel ten skorzystał z przysługującego mu prawa do swobodnego przemieszczania się w chwili, gdy posiadał już status obywatela Unii. Nie było zaś tak w przypadku BY w chwili, gdy przeniósł on ośrodek interesów życiowych z Ukrainy do Niemiec. W związku z tym BY nie opierał swojego pobytu w Niemczech na wykonywaniu prawa wynikającego z art. 21 TFUE i nie działał jako obywatel Unii, wobec czego nie może powoływać się na art. 18 TFUE.
- 23 Należy stwierdzić, że argumentacja ta łączy się z badaniem pytania pierwszego, w którym sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 18 i 21 TFUE, stosownie do wykładni nadanej im przez Trybunał w wyroku z dnia 6 września 2016 r., Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630), mają zastosowanie do sytuacji obywatela Unii, który – tak jak BY – przeniósł ośrodek interesów życiowych do państwa członkowskiego innego niż państwo, którego obywatelstwo posiada, w chwili, gdy nie miał jeszcze statusu obywatela Unii.

- 24 Jest zaś oczywiste, że Trybunał jest właściwy do tego, by dostarczyć sądowi odsyłającemu istotnych wskazówek w zakresie wykładni umożliwiających mu ustalenie, czy prawo Unii ma zastosowanie do takiej sytuacji (zob. podobnie wyrok z dnia 5 maja 2011 r., *McCarthy*, C-434/09, EU:C:2011:277, pkt 43, 56).
- 25 Właściwości tej nie podważa okoliczność, że w razie udzielenia odpowiedzi przeczącej na pytanie pierwsze, takiej, że art. 18 i 21 TFUE nie miałyby zastosowania do tej sytuacji, nie byłoby potrzeby badania pytań drugiego i trzeciego.
- 26 Wynika z tego, że Trybunał jest właściwy do rozstrzygnięcia w przedmiocie rozpatrywanego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

- 27 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 18 i 21 TFUE należy interpretować w ten sposób, że znajdują one zastosowanie do sytuacji obywatela Unii będącego obywatelem państwa członkowskiego przebywającym na terytorium innego państwa członkowskiego i objętego wnioskiem o ekstradycję skierowanym do tego ostatniego państwa przez państwo trzecie, nawet jeśli obywatel ten przeniósł ośrodek interesów życiowych do tego innego państwa członkowskiego w chwili, gdy nie miał jeszcze statusu obywatela Unii.
- 28 Należy przypomnieć, że w wyroku z dnia 6 września 2016 r., *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630, pkt 30), dotyczącym, tak jak niniejsza sprawa, wniosku o ekstradycję skierowanego przez państwo trzecie, z którym Unia nie zawarła umowy o ekstradycję, Trybunał orzekł, że o ile – wobec braku takiej umowy – przepisy dotyczące ekstradycji są objęte właściwością państw członkowskich, o tyle sytuacje objęte zakresem stosowania art. 18 TFUE w związku z postanowieniami traktatu FUE dotyczącymi obywatelstwa Unii obejmują między innymi sytuacje związane z wykonywaniem określonej w art. 21 TFUE swobody przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich.
- 29 Z orzecznictwa Trybunału wynika zaś, że obywatel państwa członkowskiego, mający z tego tytułu status obywatela Unii, który legalnie przebywa na terytorium innego państwa członkowskiego, jest objęty zakresem stosowania prawa Unii (zob. podobnie wyroki: z dnia 2 października 2003 r., *Garcia Avello*, C-148/02, EU:C:2003:539, pkt 26, 27; a także z dnia 8 czerwca 2017 r., *Freitag*, C-541/15, EU:C:2017:432, pkt 34).
- 30 W związku z tym ze względu na swój status obywatela Unii obywatel państwa członkowskiego przebywający w innym państwie członkowskim ma prawo powołać się na art. 21 ust. 1 TFUE (zob. podobnie wyroki: z dnia 19 października 2004 r., *Zhu i Chen*, C-200/02, EU:C:2004:639, pkt 26; z dnia 2 października 2019 r., *Bajratari*, C-93/18, EU:C:2019:809, pkt 26 i przytoczone tam orzecznictwo) i jest objęty zakresem stosowania traktatów w rozumieniu art. 18 TFUE, w którym to postanowieniu uregulowano zasadę niedyskryminacji ze względu na przynależność państwową (zob. podobnie wyroki: z dnia 6 września 2016 r., *Petruhhin*, C-182/15, EU:C:2016:630, pkt 31 i przytoczone tam orzecznictwo; a także z dnia 13 listopada 2018 r., *Raugevicius*, C-247/17, EU:C:2018:898, pkt 27).
- 31 Okoliczność, że obywatel Unii uzyskał obywatelstwo państwa członkowskiego, a tym samym status obywatela Unii, dopiero w chwili, gdy przebywał już w państwie członkowskim innym niż państwo, którego obywatelstwo następnie uzyskał, nie może podważyć tego stwierdzenia. Przeciwna wykładnia w zakresie, w jakim uniemożliwiałaby takiemu obywatelowi powoływanie się na prawa przyznane

przez status obywatela Unii, naruszałaby bowiem skuteczność (effet utile) tego statusu, który ma stanowić podstawowy status obywateli państw członkowskich (zob. podobnie wyrok z dnia 20 września 2001 r., Grzelczyk, C-184/99, EU:C:2001:458, pkt 31).

- 32 To samo dotyczy okoliczności, że obywatel Unii, którego dotyczy wnioski o ekstradycję, posiada również obywatelstwo państwa trzeciego, które wystąpiło z takim wnioskiem. Podwójne obywatelstwo państwa członkowskiego i państwa trzeciego nie może bowiem pozbawić zainteresowanego praw wywodzonych przez niego, jako obywatela państwa członkowskiego, z prawa Unii (wyrok z dnia 13 listopada 2018 r., Raugevicius, C-247/17, EU:C:2018:898, pkt 29 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 33 W sprawie w postępowaniu głównym z postanowienia odsyłającego wynika, że BY, obywatel rumuński, korzysta jako obywatel Unii z przewidzianego w art. 21 TFUE prawa do przebywania w innym państwie członkowskim, w niniejszym przypadku w Republice Federalnej Niemiec, wobec czego jego sytuacja jest objęta zakresem stosowania traktatów w rozumieniu art. 18 TFUE, mimo że, po pierwsze, przeniósł on ośrodek interesów życiowych do tego ostatniego państwa członkowskiego w chwili, gdy nie nabył jeszcze obywatelstwa rumuńskiego, a po drugie, jest on także obywatelem wzywającego państwa trzeciego.
- 34 Przy uwzględnieniu powyższych rozważań na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, iż art. 18 i 21 TFUE należy interpretować w ten sposób, że znajdują one zastosowanie do sytuacji obywatela Unii będącego obywatelem państwa członkowskiego przebywającym na terytorium innego państwa członkowskiego i objętego wnioskiem o ekstradycję skierowanym do tego ostatniego państwa przez państwo trzecie, nawet jeśli obywatel ten przeniósł ośrodek interesów życiowych do tego innego państwa członkowskiego w chwili, gdy nie miał jeszcze statusu obywatela Unii.

W przedmiocie pytania drugiego

- 35 Tytułem wstępu należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału w ramach ustanowionej w art. 267 TFUE procedury współpracy między sądami krajowymi a Trybunałem do tego ostatniego należy udzielenie sądowi krajowemu użytecznej odpowiedzi, która umożliwi mu rozstrzygnięcie zawisłego przed nim sporu. Mając to na uwadze, Trybunał powinien w razie potrzeby przeformułować przedłożone mu pytania (wyroki: z dnia 13 września 2016 r., Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, pkt 33; z dnia 8 czerwca 2017 r., Freitag, C-541/15, EU:C:2017:432, pkt 29).
- 36 W niniejszym przypadku poprzez pytanie drugie sąd odsyłający zastanawia się nad obowiązkami, jakie mogłyby w ramach dokonywania wymiany informacji wzmiankowanej w pkt 47–49 wyroku z dnia 6 września 2016 r., Petruhin (C-182/15, EU:C:2016:630), spoczywać na państwie członkowskim, którego obywatelem jest osoba poszukiwana, będąca obywatelem Unii objętym wnioskiem o ekstradycję skierowanym przez państwo trzecie do państwa członkowskiego, na którego terytorium osoba ta przebywa. Pytanie to, w postaci, w jakiej sformułował je ten sąd, dotyczy zatem ewentualnego istnienia spoczywającego na państwie członkowskim, którego obywatelem jest osoba poszukiwana, obowiązku zwrócenia się do wzywającego państwa trzeciego o przekazanie mu akt dotyczących przestępstwa zarzucanego tej osobie.
- 37 Ponieważ jednak owa wymiana informacji opiera się na współpracy tych dwóch państw członkowskich, a w uzasadnieniu wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym sąd odsyłający odnosi się do obowiązków spoczywających na jednym i drugim z tych państw członkowskich, to aby udzielić temu sądowi pełnej odpowiedzi, należy uznać, że pytanie drugie zmierza również do ustalenia obowiązków spoczywających na wezwanym państwie członkowskim w ramach wymiany informacji, o której mowa w poprzednim punkcie niniejszego wyroku.

- 38 W tych okolicznościach należy przeformułować pytanie drugie i uznać, że poprzez pytanie to sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 18 i 21 TFUE należy interpretować w ten sposób, że jeżeli państwo członkowskie, którego obywatelem jest osoba poszukiwana, będąca obywatelem Unii objętym wnioskiem o ekstradycję skierowanym przez państwo trzecie do innego państwa członkowskiego, zostało powiadomione przez to ostatnie państwo o tym wniosku, jedno lub drugie z tych państw członkowskich jest zobowiązane do zwrócenia się do wzywającego państwa trzeciego o przekazanie im kopii akt postępowania karnego, aby umożliwić państwu członkowskiemu, którego obywatelem jest osoba poszukiwana, ocenę możliwości przejęcia prowadzenia postępowania karnego.
- 39 W pierwszej kolejności należy przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału przepisy krajowe dotyczące ekstradycji z państwa członkowskiego, które – jak w sprawie w postępowaniu głównym – skutkują odmiennym traktowaniem w zależności od tego, czy osoba poszukiwana jest obywatelem tego państwa członkowskiego, czy też obywatelem któregoś z pozostałych państw członkowskich – w zakresie, w jakim skutkują one nieprzyznaniem obywatelom pozostałych państw członkowskich, którzy przebywają legalnie na terytorium państwa wezwanego, ochrony przed ekstradycją, z jakiej korzystają obywatele tego ostatniego państwa członkowskiego – mogą naruszać przysługującą obywatelom pozostałych państw członkowskich swobodę przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich (zob. podobnie wyroki: z dnia 6 września 2016 r., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, pkt 32; z dnia 10 kwietnia 2018 r., Pisciotti, C-191/16, EU:C:2018:222, pkt 44).
- 40 Z powyższego wynika, że w sytuacji takiej jak w postępowaniu głównym nierówne traktowanie polegające na zezwoleniu na ekstradycję obywatela Unii będącego obywatelem państwa członkowskiego innego niż wezwane państwo członkowskie skutkuje ograniczeniem swobody przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich w rozumieniu art. 21 TFUE (zob. podobnie wyroki: z dnia 6 września 2016 r., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, pkt 33; z dnia 10 kwietnia 2018 r., Pisciotti, C-191/16, EU:C:2018:222, pkt 45).
- 41 Takie ograniczenie może być uzasadnione jedynie wtedy, gdy jest oparte na obiektywnych względach i proporcjonalne do słusznego celu realizowanego przez prawo krajowe (wyrok z dnia 6 września 2016 r., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, pkt 34).
- 42 W tym kontekście Trybunał uznał, że cel w postaci zapobiegania ryzyku bezkarności osób, które popełniły przestępstwo, powinien zostać uznany za słuszny i pozwala na uzasadnienie środka ograniczającego podstawową swobodę, taką jak swoboda przewidziana w art. 21 TFUE, pod warunkiem że środek ten jest niezbędny dla ochrony interesów, jakie ma on zapewnić, i gdy cele te nie mogą zostać osiągnięte za pomocą mniej restrykcyjnych środków (zob. podobnie wyroki: z dnia 6 września 2016 r., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, pkt 37, 38; z dnia 10 kwietnia 2018 r., Pisciotti, C-191/16, EU:C:2018:222, pkt 47, 48; a także z dnia 2 kwietnia 2020 r., Rуска Federacija, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, pkt 60).
- 43 W tym względzie Trybunał orzekł, że należy przyznać pierwszeństwo wymianie informacji z państwem członkowskim, którego obywatelem jest osoba poszukiwana, aby ewentualnie umożliwić organom tego państwa członkowskiego wydanie europejskiego nakazu aresztowania dla celów postępowania karnego. Gdy zatem do innego państwa członkowskiego, w którym osoba ta przebywa legalnie, wniosek o ekstradycję skierowało państwo trzecie, owo inne państwo członkowskie powinno powiadomić państwo członkowskie, którego obywatelem jest wspomniana osoba, i w stosownym wypadku na żądanie tego ostatniego państwa przekazać mu tę osobę zgodnie z przepisami decyzji ramowej 2002/584, pod warunkiem że to ostatnie państwo członkowskie jest zgodnie ze swym prawem krajowym właściwe, aby prowadzić przeciwko osobie poszukiwanej postępowanie związane z czynami popełnionymi poza jego terytorium (zob. podobnie wyroki: z dnia 6 września 2016 r., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, pkt 48, 50; z dnia 10 kwietnia 2018 r., Pisciotti, C-191/16, EU:C:2018:222, pkt 51; a także z dnia 2 kwietnia 2020 r., Rуска Federacija, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, pkt 70).

- 44 Ponadto, aby zapewnić realizację celu polegającego na zapobieganiu ryzyku bezkarności osoby poszukiwanej w związku z czynami zarzucanymi jej we wniosku o ekstradycję, europejski nakaz aresztowania wydany ewentualnie przez państwo członkowskie, którego obywatelem jest ta osoba, powinien dotyczyć co najmniej tych samych czynów co czyny zarzucane wspomnianej osobie we wniosku o ekstradycję (zob. podobnie wyrok z dnia 10 kwietnia 2018 r., Pisciotti, C-191/16, EU:C:2018:222, pkt 54).
- 45 Natomiast w braku wydania europejskiego nakazu aresztowania przez państwo członkowskie, którego obywatelem jest osoba poszukiwana, wezwane państwo członkowskie może dokonać jej ekstradycji pod warunkiem, że zweryfikowało, jak wymaga tego orzecznictwo Trybunału, że ekstradycja ta nie naruszy praw wskazanych w art. 19 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zob. podobnie wyrok z dnia 6 września 2016 r., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, pkt 60).
- 46 To właśnie w świetle tych rozważań należy w drugiej kolejności przedstawić, przy uwzględnieniu pytań sądu odsyłającego, wyjaśnienia dotyczące dokonania wymiany informacji wspomnianej w pkt 43 niniejszego wyroku.
- 47 W tym względzie z pkt 55 i 56 wyroku z dnia 10 kwietnia 2018 r., Pisciotti (C-191/16, EU:C:2018:222), wynika w istocie, że wezwane państwo członkowskie wypełnia obowiązek powiadomienia, wskazany w pkt 43 niniejszego wyroku, poprzez umożliwienie właściwym organom państwa członkowskiego, którego obywatelem jest osoba poszukiwana, zażądania przekazania tej osoby w ramach europejskiego nakazu aresztowania.
- 48 W tym celu w myśl wskazanej w art. 4 ust. 3 akapit pierwszy TUE zasady lojalnej współpracy, zgodnie z którą Unia i państwa członkowskie wzajemnie się szanują i udzielają sobie wzajemnego wsparcia w wykonywaniu zadań wynikających z traktatów (zob. podobnie wyrok z dnia 6 września 2016 r., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, pkt 42), do wezwanego państwa członkowskiego należy powiadomienie właściwych organów państwa członkowskiego, którego obywatelem jest osoba poszukiwana, nie tylko o dotyczącym jej wniosku o ekstradycję, lecz również o wszystkich okolicznościach prawnych i faktycznych przedstawionych przez wzywające państwo trzecie w ramach tego wniosku o ekstradycję, przy czym organy te są jednak zobowiązane przestrzegać poufności tych informacji, jeżeli zażądało tego wspomniane państwo trzecie, należycie informowane w tym względzie. Ponadto do wezwanego państwa członkowskiego należy również powiadamianie wspomnianych organów o wszelkich zmianach sytuacji, w jakiej znajduje się osoba poszukiwana, istotnych dla celów ewentualnego wydania przeciwko niej europejskiego nakazu aresztowania zgodnie z tym, co zostało przedstawione w pkt 43 i 44 niniejszego wyroku.
- 49 Natomiast ani wezwane państwo członkowskie, ani państwo członkowskie, którego obywatelem jest osoba poszukiwana, nie mogą być na mocy prawa Unii zobowiązane do zwrócenia się do wzywającego państwa trzeciego o przekazanie akt postępowania karnego.
- 50 Poza okolicznością, że taki obowiązek nie znajduje w obecnym stanie żadnej podstawy prawnej w prawie Unii, byłby on również nie do pogodzenia z celami, na których opiera się wymiana informacji wskazana w pkt 43 niniejszego wyroku, ponieważ zgodnie z orzecznictwem Trybunału owa wymiana informacji wpisuje się w cel polegający na ochronie obywateli Unii przed środkami mogącymi pozbawić ich określonych w art. 21 TFUE praw do swobodnego przemieszczania się i pobytu, przeciwdziałając jednocześnie bezkarności związanej z czynami zabronionymi (zob. podobnie wyrok z dnia 6 września 2016 r., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, pkt 47).
- 51 Gdyby bowiem wezwane państwo członkowskie lub państwo członkowskie, którego obywatelem jest osoba poszukiwana, były zobowiązane do zwrócenia się o przekazanie przez wzywające państwo trzecie akt postępowania karnego, postępowanie ekstradycyjne mogłoby się znacznie skomplikować, a czas jego trwania mógłby się istotnie wydłużyć, co mogłoby ostatecznie zagrozić celowi uniknięcia wspomnianej bezkarności.

- 52 Ponadto należy zauważyć, że orzecznictwo przypomniane w pkt 43 niniejszego wyroku opiera się na założeniu, zgodnie z którym państwo członkowskie, którego obywatelem jest osoba poszukiwana, samo dokonuje oceny stosowności wydania europejskiego nakazu aresztowania, jeżeli zostało powiadomione przez wezwane państwo członkowskie o wniosku o ekstradycję dotyczącym jednego z jego obywateli. Podobnie należy uznać, że to w ramach wykonywania uprawnień dyskrecjonalnych wynikających z jego suwerenności w sprawach karnych i zgodnie z przepisami swojego prawa krajowego państwo członkowskie, którego obywatelem jest osoba poszukiwana, może postanowić o zwróceniu się do wzywającego państwa trzeciego o przekazanie akt postępowania karnego w celu dokonania oceny stosowności ewentualnego ścigania.
- 53 Z powyższego wynika, że pod warunkiem należytego powiadomienia organów państwa członkowskiego, którego obywatelem jest osoba poszukiwana, zgodnie z tym, co uściślono w pkt 48 niniejszego wyroku, organy wezwanego państwa członkowskiego mogą w dalszym ciągu prowadzić postępowanie ekstradycyjne i ewentualnie dokonać ekstradycji tej osoby w razie braku wydania w rozsądnym terminie europejskiego nakazu aresztowania przez państwo członkowskie, którego jest ona obywatelem, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy.
- 54 W takim przypadku wezwane państwo członkowskie może zatem dokonać ekstradycji bez konieczności oczekiwania po upływie rozsądnego terminu, by państwo członkowskie, którego obywatelem jest osoba poszukiwana, wydało formalną decyzję, na mocy której rezygnuje z wydania europejskiego nakazu aresztowania przeciwko tej osobie. Odwrotne podejście wykraczałoby bowiem poza to, co pociąga za sobą wdrożenie przewidzianych w prawie Unii mechanizmów współpracy i wzajemnej pomocy w sprawach karnych, i byłoby obarczone ryzykiem niepotrzebnego opóźnienia postępowania ekstradycyjnego.
- 55 W związku z tym do wezwanego państwa członkowskiego, w interesie pewności prawa, należy wskazać państwu członkowskiemu, którego obywatelem jest osoba poszukiwana, rozsądnego terminu, po upływie którego – w braku wydania europejskiego nakazu aresztowania przez to ostatnie państwo członkowskie – zostanie ewentualnie dokonana ekstradycja tej osoby. Taki termin należy określić z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy, a w szczególności ewentualnego tymczasowego aresztowania wspomnianej osoby w ramach postępowania ekstradycyjnego i złożoności sprawy.
- 56 Przy uwzględnieniu powyższych rozważań na pytanie drugie należy odpowiedzieć, że art. 18 i 21 TFUE należy interpretować w ten sposób, że jeżeli państwo członkowskie, którego obywatelem jest osoba poszukiwana, będąca obywatelem Unii objętym wnioskiem o ekstradycję skierowanym przez państwo trzecie do innego państwa członkowskiego, zostało powiadomione przez to ostatnie państwo o tym wniosku, ani jedno, ani drugie z tych państw członkowskich nie jest zobowiązane do zwrócenia się do wzywającego państwa trzeciego o przekazanie im kopii akt postępowania karnego, aby umożliwić państwu członkowskiemu, którego obywatelem jest ta osoba, ocenę możliwości przejęcia prowadzenia postępowania karnego przeciwko wspomnianej osobie. O ile powiadomiło ono należycie państwo członkowskie, którego obywatelem jest ta osoba, o wniosku o ekstradycję, o wszystkich okolicznościach prawnych i faktycznych przedstawionych przez wzywające państwo trzecie w ramach tego wniosku oraz o wszelkich zmianach sytuacji, w jakiej osoba poszukiwana się znajduje, istotnych dla celów ewentualnego wydania przeciwko niej europejskiego nakazu aresztowania, wezwane państwo członkowskie może dokonać ekstradycji tej osoby bez konieczności oczekiwania na to, by państwo członkowskie, którego jest ona obywatelem, zrezygnowało w drodze formalnej decyzji z wydania takiego nakazu aresztowania, dotyczącego co najmniej tych samych czynów co czyni wskazane we wniosku o ekstradycję, gdy to ostatnie państwo członkowskie zaniecha wydania tego nakazu w rozsądnym terminie, który został mu wyznaczony w tym celu przez wezwane państwo członkowskie przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy.

W przedmiocie pytania trzeciego

- 57 Poprzez pytanie trzecie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 18 i 21 TFUE należy interpretować w ten sposób, że państwo członkowskie, do którego państwo trzecie skierowało wniosek o ekstradycję w celu przeprowadzenia postępowania karnego wobec obywatela Unii, będącego obywatelem innego państwa członkowskiego, jest zobowiązane do odmowy ekstradycji i do przejęcia prowadzenia postępowania karnego, jeżeli jego prawo krajowe przewiduje taką możliwość.
- 58 Należy przypomnieć, że ekstradycja jest procedurą zmierzającą do zwalczania bezkarności osoby przebywającej na terytorium innym niż terytorium, na którym popełniono przestępstwo. O ile bowiem – mając na względzie powiedzenie aut dedere, aut iudicare (ekstradować lub ścigać) – zakaz ekstradycji własnych obywateli jest ogólnie kompensowany możliwością prowadzenia przez wezwane państwo członkowskie postępowania karnego przeciwko własnym obywatelom w odniesieniu do ciężkich przestępstw popełnionych poza jego terytorium, o tyle co do zasady to państwo członkowskie nie jest właściwe, aby orzekać w odniesieniu do takich czynów, gdy ani sprawca, ani pokrzywdzony domniemanym przestępstwem nie są obywatelami wspomnianego państwa członkowskiego. Ekstradycja umożliwia zatem zapobieganie temu, aby osoby, które popełniły przestępstwa na terytorium danego państwa i opuściły to terytorium, były bezkarne (wyrok z dnia 6 września 2016 r., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, pkt 39).
- 59 W tym kontekście Trybunał orzekł, że przepisy krajowe, które umożliwiają uwzględnienie wniosku o ekstradycję dla celów prowadzenia postępowania karnego i wyrokowania w państwie trzecim, w którym przestępstwo miało zostać popełnione, wydają się właściwe dla osiągnięcia zamierzonego celu, pod warunkiem braku alternatywnego środka, który w mniejszym stopniu naruszałby wykonywanie praw zagwarantowanych w art. 21 TFUE (zob. podobnie wyrok z dnia 6 września 2016 r., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, pkt 40, 41).
- 60 W niniejszym przypadku pytanie sądu odsyłającego wpisuje się jednak w kontekst, w którym – w odróżnieniu od tego, na co wskazano w pkt 58 niniejszego wyroku – prawo krajowe wezwanego państwa członkowskiego umożliwia temu państwu członkowskiemu ściganie cudzoziemca za przestępstwa popełnione poza jego terytorium. Sąd ten wskazuje bowiem, że § 7 ust. 2 kodeksu karnego przewiduje pomocniczą właściwość organów niemieckich odpowiedzialnych za prowadzenie postępowania karnego w zakresie ścigania czynów popełnionych za granicą w przypadku braku ekstradycji, również wówczas, gdy czyny te zostały popełnione przez cudzoziemca.
- 61 Rząd niemiecki kwestionuje zasadność tej dokonanej przez sąd odsyłający wykładni § 7 ust. 2 pkt 2 kodeksu karnego. Zdaniem tego rządu właściwość pomocnicza przewidziana w tym przepisie znajduje zastosowanie tylko wtedy, gdy wzywające państwo trzecie nie może lub nie chce prowadzić postępowania karnego. Nie ma zaś to miejsca w sprawie głównej, wobec czego wspomniany przepis nie pozwala na ściganie karne BY w Niemczech.
- 62 W tym względzie trzeba przypomnieć, że w odniesieniu do wykładni przepisów krajowego porządku prawnego Trybunał jest w zasadzie zobowiązany oprzeć się na stwierdzeniach wynikających z postanowienia odsyłającego. Zgodnie bowiem z utrwalonym orzecznictwem Trybunał nie jest właściwy do dokonywania wykładni prawa krajowego państwa członkowskiego (wyrok z dnia 7 sierpnia 2018 r., Banco Santander i Escobedo Cortés, C-96/16 i C-94/17, EU:C:2018:643, pkt 57 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 63 W związku z tym pytanie trzecie należy rozpatrzyć w oparciu o wykładnię § 7 ust. 2 kodeksu karnego wynikającą z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym. W stosownym przypadku do sądu odsyłającego będzie należało sprawdzenie zasadności tej wykładni.

- 64 Niemniej jednak należy uznać, że art. 18 i 21 TFUE nie można interpretować w ten sposób, że wezwane państwo członkowskie byłoby zobowiązane odmówić ekstradycji obywatela Unii będącego obywatelem innego państwa członkowskiego i przejąć prowadzenie postępowania karnego przeciwko niemu w związku z czynami popełnionymi w państwie trzecim, w sytuacji gdy prawo krajowe wezwanego państwa członkowskiego uprawnia to państwo do ścigania tego obywatela Unii za określone przestępstwa popełnione w państwie trzecim.
- 65 W takim bowiem przypadku obowiązek odmówienia ekstradycji i przejęcia prowadzenia postępowania karnego skutkowałby pozbawieniem wezwanego państwa członkowskiego możliwości samodzielnego osądzenia stosowności wszczęcia postępowania karnego przeciwko wspomnianemu obywatelowi na podstawie prawa krajowego przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności danego przypadku, w tym szans, że takie postępowanie doprowadzi do skazania przy uwzględnieniu dostępnych dowodów. Tym samym taki obowiązek wykraczałby poza granice, jakie prawo Unii może narzucić wykonywaniu uprawnień dyskrecjonalnych przysługujących temu państwu członkowskiemu w odniesieniu do stosowności ścigania w dziedzinie, która – jak ustawodawstwo karne – objęta jest zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału kompetencją państw członkowskich, nawet jeśli państwa te są zobowiązane do wykonywania tej kompetencji z poszanowaniem prawa Unii (zob. podobnie wyrok z dnia 26 lutego 2019 r., Rimšēvičs i EBC/Łotwa, C-202/18 i C-238/18, EU:C:2019:139, pkt 57).
- 66 Wynika z tego, że gdy – tak jak w sprawie w postępowaniu głównym – wezwane państwo trzecie otrzymało od państwa trzeciego wniosek o ekstradycję obywatela Unii, będącego obywatelem innego państwa członkowskiego, w celu przeprowadzenia postępowania karnego, w ramach prawa Unii powstaje jedynie kwestia, czy wezwane państwo członkowskie może działać w odniesieniu do tego obywatela Unii w sposób naruszający w mniejszym stopniu wykonywanie przysługującego mu prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu, postanawiając raczej przekazać tego obywatela państwu członkowskiemu, którego obywatelstwo ten posiada, zamiast przeprowadzać jego ekstradycję do wzywającego państwa trzeciego (zob. analogicznie wyrok z dnia 10 kwietnia 2018 r., Piscioti, C-191/16, EU:C:2018:222, pkt 50).
- 67 Przy uwzględnieniu powyższych rozważań na pytanie trzecie należy odpowiedzieć, iż art. 18 i 21 TFUE należy interpretować w ten sposób, że państwo członkowskie, do którego państwo trzecie skierowało wniosek o ekstradycję w celu przeprowadzenia postępowania karnego wobec obywatela Unii będącego obywatelem innego państwa członkowskiego, nie jest zobowiązane do odmówienia ekstradycji i przejęcia prowadzenia postępowania karnego, jeżeli jego prawo krajowe przewiduje taką możliwość.

W przedmiocie kosztów

- 68 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Artykuły 18 i 21 TFUE należy interpretować w ten sposób, że znajdują one zastosowanie do sytuacji obywatela Unii Europejskiej będącego obywatelem państwa członkowskiego przebywającym na terytorium innego państwa członkowskiego i objętego wnioskiem o ekstradycję skierowanym do tego ostatniego państwa przez państwo trzecie, nawet jeśli obywatel ten przeniósł ośrodek interesów życiowych do tego innego państwa członkowskiego w chwili, gdy nie miał jeszcze statusu obywatela Unii.**

- 2) Artykuły 18 i 21 TFUE należy interpretować w ten sposób, że jeżeli państwo członkowskie, którego obywatelem jest osoba poszukiwana, będąca obywatelem Unii objętym wnioskiem o ekstradycję skierowanym przez państwo trzecie do innego państwa członkowskiego, zostało powiadomione przez to ostatnie państwo o tym wniosku, ani jedno, ani drugie z tych państw członkowskich nie jest zobowiązane do zwrócenia się do wzywającego państwa trzeciego o przekazanie im kopii akt postępowania karnego, aby umożliwić państwu członkowskiemu, którego obywatelem jest ta osoba, ocenę możliwości przejęcia prowadzenia postępowania karnego przeciwko wspomnianej osobie. O ile powiadomiło ono należycie państwo członkowskie, którego obywatelem jest ta osoba, o wniosku o ekstradycję, o wszystkich okolicznościach prawnych i faktycznych przedstawionych przez wzywające państwo trzecie w ramach tego wniosku oraz o wszelkich zmianach sytuacji, w jakiej osoba poszukiwana się znajduje, istotnych dla celów ewentualnego wydania przeciwko niej europejskiego nakazu aresztowania, wezwane państwo członkowskie może dokonać ekstradycji tej osoby bez konieczności oczekiwania na to, by państwo członkowskie, którego jest ona obywatelem, zrezygnowało w drodze formalnej decyzji z wydania takiego nakazu aresztowania, dotyczącego co najmniej tych samych czynów co czyny wskazane we wniosku o ekstradycję, gdy to ostatnie państwo członkowskie zaniecha wydania tego nakazu w rozsądnym terminie, który został mu wyznaczony w tym celu przez wezwane państwo członkowskie przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy.
- 3) Artykuły 18 i 21 TFUE należy interpretować w ten sposób, że państwo członkowskie, do którego państwo trzecie skierowało wniosek o ekstradycję w celu przeprowadzenia postępowania karnego wobec obywatela Unii będącego obywatelem innego państwa członkowskiego, nie jest zobowiązane do odmówienia ekstradycji i przejęcia prowadzenia postępowania karnego, jeżeli jego prawo krajowe przewiduje taką możliwość.

Podpisy